

VILNIUS UNIVERSITY

KSENIJA ČUNICHINA

CRIME VICTIMS' PERCEIVED FAIRNESS OF JUDGE'S BEHAVIOR

Summary of the Doctoral Dissertation

Social Sciences, Psychology (06S)

Vilnius, 2014

Dissertation was prepared during the period of 2008 – 2012 at Vilnius University

Scientific supervisor:

Prof. Dr. habil. Gintautas Valickas (Vilnius University, Social Sciences, Psychology – 06S).

The dissertation will be defended at Vilnius University Council of Psychology Research:

Chair – Prof. Dr. Albinas Bagdonas (Vilnius University, Social Sciences, Psychology – 06S).

Members:

prof. dr. Mindaugas Rugevičius (Klaipėda University, Social Sciences, Psychology – 06S).

prof. dr. Jonas Prapiestis (Vilnius University, Social Sciences, Law – 01S)

prof. dr. Aleksandras Dobryninas (Vilnius University, Social Sciences, Sociology – 05S)

Assoc. prof. Dr. Dalia Nasvytienė (Lithuanian University of Education Sciences, Social Sciences, Psychology – 06S).

Opponents:

prof. Dr. habil. Vytautas Gudonis (Šiauliai University, Social Sciences, Psychology – 06S);

prof. dr. Rita Bandzevičienė (Mykolo Romorio University, Social Sciences, Psychology – 06S);

The dissertation will be defended at the open meeting of the Council of Psychology Research at 13 p.m. June 30, 2014 in room 304 of the faculty of Philosophy.

Adress: Universiteto street 9/1, Vilnius 01513, Lithuania.

The summary of the doctoral dissertation was sent on 30 May 2014.

The dissertation in full text is available at the Library of Vilnius University

VILNIAUS UNIVERSITETAS

KSENIJA ČUNICHINA

NUSIKALTIMO AUKŲ SUVOKTAS TEISĖJO ELGESIO TEISINGUMAS

Daktaro disertacijos santrauka

Socialiniai mokslai, psichologija (06 S)

Vilnius, 2014 metai

Disertacija rengta 2008 – 2012 metais Vilniaus universitete

Mokslinis vadovas:

prof. habil. dr. **Gintautas Valickas** (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, psichologija – 06S)

Disertacija ginama Vilniaus universiteto Psichologijos mokslo krypties taryboje:

Pirmininkas – prof. dr. Albinas Bagdonas (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, psichologija – 06S)

Nariai:

prof. dr. Mindaugas Rugevičius (Klaipėdos universitetas, socialiniai mokslai, psichologija – 06S).

prof. dr. Jonas Prapiestis (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, teisė – 01S)

prof. dr. Aleksandras Dobryninas (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, sociologija – 05S)

doc. dr. Dalia Nasvytienė (Lietuvos edukologijos universitetas, socialiniai mokslai, psichologija – 06S)

Oponentai:

prof. habil. dr. Vytautas Gudonis (Šiaulių universitetas, socialiniai mokslai, psichologija – 06S)

prof. dr. Rita Bandzevičienė (Mykolo Romerio universitetas, socialiniai mokslai, psichologija – 06S)

Disertacija bus ginama viešame Psichologijos mokslo krypties tarybos posėdyje 2014 m. birželio mėn. 30 d. 13 val. Filosofijos fakulteto 304 auditorijoje.

Adresas: Universiteto 9/1, Vilnius 01513, Lietuva.

Disertacijos santrauka išsiuntinėta 2014 m. gegužės mėn. 30 d.

Disertaciją galima peržiūrėti Vilniaus universiteto bibliotekoje.

INTRODUCTION

The encounter with the justice system (police, courts, etc.) can be referred to as a daunting challenge for every person (Wemmers, 1996; Herman, 2005; Wemmers, Cyr, 2006; Justickis, Valickas, 2006; Valickas ir kt., 2012). However, it is particularly relevant to crime victims. Crime victims are the most common initiators of the litigation process; they turn to legal institutions in order to restore justice. Litigation process is a great source of secondary victimization for crime victims (Orth, 2002). However, the risk of this victimization can be reduced if the litigation process is perceived as fair (Wemmers, 2008; Herman, 2003, 2005). Furthermore, perceived fairness of litigation process is related to positive evaluations of legal officers as well as legal system in whole (Tyler, 2001). Crime victims' direct negative experience during encounters with legal authorities is associated with a reduced willingness to report crime and negative evaluations of legal system (Shapland et al., 1985). Therefore, studying crime victims' perceived fairness is of great importance.

Scientific novelty. Justice research has started to investigate factors influencing crime victims' secondary victimization only recently. However, the studies remain incomprehensive. Although researchers examined crime victim's interaction with police officers and perceived fairness during encounters with them (e.g., Elliott et al., 2011, 2013, Coupe, Griffiths, 1999), the experience of victims of crime during the trial process did not get much attention. Thus, the first novelty aspect of presented research is related to the interaction of victims of crime with judges during trial.

The vast majority of crime victims' studies investigate victims of sexual or violent crime (e.g. Campbell, 2006; Maier, 2008; Ptacek, 1999). These results are specific and cannot be applied to victims of other types of crimes (e.g. property). However, sexual crimes constitute only a small percentage of criminal activities, so it is worth studying the experience of fairness of those who do not suffer from severe criminal victimization. The second scientific novelty of the study is that we analyze perceived justice of violent (not severe) and property crime victims.

Recent research on perceived fairness focuses on disclosing internal factors influencing perceived justice. Personality traits can be viewed as one of these factors. However, the most research on the relationship between internal factors and perceived fairness are conducted by organizational psychologists. Our study is concerned with these problems from legal psychology perspective and hence should be considered as third scientific novelty.

The studies of perceived fairness of criminal proceedings have a ten year history in Lithuania – the first study was conducted in 2004 (Valickas, Justickis, 2006). According to one of the results of this study, the judge’s behavior congruence with procedural justice requirements was related to perceived fairness of convicts. However, recent studies reveal that perceptions of fairness may be determined by the role in court proceedings (Montada, 2003; Schmitt, et al., 1995, 2005; Gollwitzer, et al., 2005). Consequently, fairness perceptions of crime victims may differ from perceptions of convicts. It is crucial to notice that no other studies conducted in Lithuania analyzed perceived fairness of crime victims. Therefore, it should be considered as fourth and very important aspect of novelty.

The aim and objectives of the research

The aims of the present research are:

1. To assess crime victims’ perceived fairness of judges’ behavior and judge’s decision;
2. To reveal the influence of the judge’s behavior congruence to procedural justice requirements on perceived fairness of judge’s behavior and judge’s decision;
3. To assess the relationship between perceived fairness of judges’ behavior and decision and personality traits of individuals identified with crime victims.

Objectives of the research:

1. To conduct cognitive interview with victims of crime.
2. To compare perceived fairness of judge’s behavior and decision between property and violent crime victims.

3. To evaluate the relationship between crime victims' perceived fairness of judge's behavior and judge's decision.
4. To evaluate personality traits of individuals identified with crime victims using NEO-PI-R inventory.
5. To evaluate perceived fairness of judge's behavior and decision of individuals identified with crime victims in three different situations (when the behavior is congruent, partially congruent and non-congruent with procedural justice requirements), when the decision is unfavorable.
6. To evaluate the influence of judge's behavior congruence with procedural justice requirements on subjective fairness evaluations of judge's behavior and decision.
7. To evaluate the relationship of personality traits of individuals' identified with crime victims and their fairness perceptions of judge's behavior and decision in three different situations (when the behavior is congruent, partially congruent and non-congruent with procedural justice requirements).

Practical implications:

1. The study reveals crime victims' experience during the litigation process. So the results is are unique in identifying how the judges' behavior meets procedural justice requirements from victim perspective. The results presented in this study may be helpful for professionals, who deal with crime victims, e.g. judges, police officers and psychologists.
2. The results of this study may be applied while developing training programs for judges and providing recommendations for legal officers' interaction with crime victims.
3. The results highlight the significance of external factors for fairness perceptions. The key for improvement of subjective evaluations of judge's and legal system fairness is the necessity to ensure judge's behavior congruence with procedural justice judgments.

Defended statements:

1. Crime victims' perceived fairness of judge's behavior and decision are related to the judge's behavior congruence to procedural justice requirements.
2. When the decision is unfavorable to crime victims, the judge's behavior congruence to procedural justice requirements has a greater effect on perceived fairness of judge's behavior but not on the perceived fairness of judges' decision.
3. Perceived fairness of judge's behavior and decision is more related to external (judge's behavior congruence to procedural justice requirements) than internal (personality traits) factors.

METHODS

Participants and procedures. The study was conducted in two stages. During the first stage of the study, 70 victims of crime were interviewed (54,3 percent – male, 45,7 percent – female). The age of the participants varied from 19 to 65. 47,1 percent of participants experienced violent crimes, 52,9 percent – property crimes.

During the second stage of the study, 392 university students (divided into small groups of 15-20) took part in the quasi-experiment. The participants aged 18 – 34 years; 47,7 percent male and 52,3 female.

The procedures of the first stage. Special interview program was developed to evaluate crime victims' experiences of judges' behavior (Valickas ir kt., 2013). The program was based on cognitive interview method, which is found to be effective way to restore information (Fisher, McCauley, 1995; Fisher et al., 1989). According to restored information, several aspects of crime victims' experiences during the trial were assessed: the opportunity to submit requests; opportunity to express personal views and arguments; judge's behavior ethicality; perceived impact on the trial process; judge's efforts to explain victims' rights; judges' neutrality; judge's crime victim blaming behavior. Perceived fairness of judge's behavior and decision were measured using 5-point Likert-type scale from 1 (totally unfair) to 5 (totally fair).

The procedures of the second stage. To find out the influence of judge's behavior congruence with procedural justice requirements on perceived fairness of judge's behavior and decision, the quasi-experiment based on scenario method was conducted. 392 participants were divided into three groups. Each group was shown one of three 20-minute movies depicting trial process. The scenarios of the movies differed only in judge's behavior congruence with procedural justice requirements (totally congruous, partially congruous and non-congruous). Afterwards the participants' perceived fairness of judge's behavior, decision and personality traits were measured:

- Perceived fairness of judge's behavior was measured on a 15-item scale (Cronbach's alpha 0.906) using 7-point Likert-type scale. Confirmatory factorial analysis results supported 5 factor structure of the scale (CFI = 0,966; TLI = 0,955; RMSEA = 0,069).
- Perceived fairness of judge's decision was measured on a three item scale (Cronbach's alpha 0.926) using 7-point Likert-type scale. Confirmatory factorial analysis results supported 1 factor structure of the scale (CFI = 0,998; TLI = 0,997; RMSEA = 0,049).
- Personality traits were measured by Neo-Pi-R (Costa and McCrae, 1992) – 240-item measure of the Big Five personality traits (extraversion, neuroticism, agreeableness, conscientiousness and openness), rated on a 5-point Likert-type scale.

The decision of the judge presented in all scenarios was unfavorable to crime victims (we ignored the answers of participants, who perceived the decision as favorable).

Data analysis

SPSS statistical software was used for data analysis. Descriptive statistics, intergroup comparisons (One-way and two-way ANOVA), Spearman correlations, cross tabulation, confirmatory factorial analysis were calculated.

Results

First stage results

The results presented in Table 1 show, that crime victims evaluated judge's behavior and decision as more positive, than negative. Statistical analysis revealed, that crime victims evaluated judge's behavior as fair more frequently, than unfair ($\chi^2 = 19,267$; $p \leq 0,01$). The same tendency was found comparing perceived judge's decision fairness: crime victims evaluated judge's decision as fair more frequently, than unfair ($\chi^2 = 4,129$; $p = 0,042$).

Table 1. Crime victims' evaluations of judge's behavior and decision fairness:

Crime victims' evaluations	Judge's behavior fairness		Judge's decision fairness	
	Frequency	Percent	Frequency	Percent
Totally unfair	2	2,9	3	4,3
More or less unfair	11	15,7	20	29,0
Neither fair, nor unfair	10	14,3	7	10,1
More or less fair	32	45,7	28	40,6
Totally fair	15	21,4	11	15,7

The Table 2 presents the relationship between perceived fairness and procedural justice factors.

Table 2. The relationship between perceived judge's behavior fairness and procedural justice factors

<i>Procedural justice factors</i>	χ^2	<i>Cramer's V</i>	<i>p</i>
Opportunity to submit requests	0,695	0,108	0,404
Opportunity to express personal views and arguments	0,070	0,034	0,791
Perceived impact on the trial process	0,344	0,076	0,558
Judge's efforts to explain victims' rights	5,676	0,308	0,017*
Judge's efforts to explain responsibility for false testimony	0,849	0,119	0,357
Judge's behavior ethicality	9,068	0,389	0,003*
Judge's pressure	0,354	0,077	0,552
Judge's neutrality	11,562	0,439	0,001*
Judge's crime victim blaming behavior	3,061	0,226	0,216

Notice. * – statistically significant differences

The results presented in Table 2 show that crime victims more frequently evaluated judge's behavior as fair when: 1) judge explained crime victims' rights; 2) when his behavior was ethical; 3) when judge was unbiased and neutral.

The relationship between perceived judge's decision fairness and procedural justice factors is presented in Table 3.

Table 3. The relationship between perceived judge's decision fairness and procedural justice factors

<i>Procedural justice factors</i>	χ^2	<i>Cramer's V</i>	<i>p</i>
Opportunity to submit requests	0,043	0,026	0,836
Opportunity to express personal views and arguments	6,984	0,336	0,008*
Perceived impact on the trial process	2,918	0,217	0,088
Judge's efforts to explain victims' rights	7,467	0,347	0,006*
Judge's efforts to explain responsibility for false testimony	10,956	0,450	0,004*
Judge's behavior ethicality	3,945	0,252	0,047*
Judge's pressure	3,179	0,226	0,075
Judge's neutrality	7,933	0,359	0,005*
Judge's crime victim blaming behavior	0,566	0,097	0,452
Crime victims understood their rights	13,412	0,465	0,001*

Notice. * – statistically significant differences

The results presented in Table 3 show, that crime victims perceived judge's behavior as more frequently fair, when: 1) crime victims perceived their opportunity to express personal views and arguments; 2) judge explained at least one right; 3) judge explained the responsibility for false testimony; 4) judge's behavior was ethical; 5) judge's behavior was unbiased and neutral; 6) crime victims understood their rights.

The comparison of perceived fairness of violent and property crime victims, showed no significant relations: no statistical differences were found between violent and property crime victims' perceptions of judge's behavior fairness ($\chi^2 = 4,487$; $p = 0,106$), as well as judge's decision fairness ($\chi^2 = 1,255$; $p = 0,263$).

Second stage results

One-way ANOVA was calculated to reveal the impact of judge's behavior congruence with procedural justice requirements on perceived fairness of judge's behavior and decision. The results revealed, that the congruence between judge's behavior and the requirements of

procedural justice has statistically significant impact on perceived fairness of judge's decision: $F(2, 389) = 16,415$, $p < 0,001$, $\eta^2 = 0,078$. The results of multiple comparisons (Bonferroni) are presented in Table 4.

Table 4. Fairness of judge's decision and judge's behavior congruence with procedural justice requirements

Dependent variable	(I) Judge's behavior	(J) Judge's behavior	Mean differences (I-J)	p
Decision fairness	Non-congruous with the requirements of procedural justice	Partially congruous with the requirements of procedural justice	-1,045*	$p < 0,001$
		Congruous the requirements of procedural justice	-0,639*	$p < 0,001$
	Partially congruous with the requirements of procedural justice	Congruous with the requirements of procedural justice	0,405	0,066

Notice. * – statistically significant differences

The results showed that the congruence between judge's behavior and the requirements of procedural justice has statistically significant impact on perceived fairness of judge's behavior: $F(2, 389) = 202,847$, $p < 0,001$, $\eta^2 = 0,511$. The results of multiple comparisons (Bonferroni) are presented in Table 5.

Table 5. Fairness of judge's behavior and judge's behavior congruence with procedural justice requirements

Dependent variable	(I) Judge's behavior	(J) Judge's behavior	Mean differences (I-J)	p
Judge's behavior fairness	Non congruous with the requirements of procedural justice	Partially congruous with the requirements of procedural justice	-1,606*	$p < 0,001$
		Congruous the requirements of procedural justice	-2,107*	$p < 0,001$
	Partially congruous with the requirements of procedural justice	Congruous with the requirements of procedural justice	-0,500*	$p < 0,001$

Notice. * – statistically significant differences

As we can see from Table 5, our participants evaluated judge’s behavior as mostly unfair, when it was non-congruous with the requirements of procedural justice. The fairest evaluations of judge’s behavior were in the group, where judge’s behavior was congruous with procedural justice requirements.

In order to evaluate whether personality traits are related to perceived fairness in three different situations, we have calculated Two-Way ANOVA (3 x 3 ANOVA). Dependent variables were perceived fairness of judge’s behavior and decision; independent variables were judge’s behavior congruence with the requirements of procedural justice (congruent, partially congruent, non-congruent) and personality traits (the scores of each trait were assigned to one of three categories: low, average, high according to norms presented in Neo-Pi-R manual). The main results, presenting relationship of personality traits and perceived fairness are presented in Table 6.

Table 6. The relationship of judge’s decision and judge’s behavior fairness and personality traits

Personality traits	Judge’s decision fairness			Judge’s behavior fairness		
	F (df=2)	p	η^2	F (df=2)	p	η^2
Neuroticism	1,661	0,191	0,009	1,121	0,327	0,006
Extraversion	1,811	0,165	0,010	0,584	0,558	0,003
Openness	0,121	0,886	0,001	1,388	0,251	0,008
Agreeableness	1,205	0,301	0,007	0,388	0,678	0,002
Consciousness	0,441	0,644	0,003	3,345	0,036*	0,019

Notice. * – statistically significant differences

As we can see in Table 6, the only personality trait, significantly related to judge’s behavior fairness, was Consciousness.

There was no significant interaction of personality traits and judge’s behavior congruence with the requirements of procedural justice (see Table 7).

Table 7. Interaction of personality traits and judge's behavior congruence with the requirements of procedural justice

Personality traits	Judge's decision fairness			Judge's behavior fairness		
	F (df=2)	p	η^2	F (df=2)	p	η^2
Neuroticism * Judge's behavior	0,294	0,881	0,003	1,563	0,184	0,017
Extraversion* Judge's behavior	1,747	0,139	0,019	0,274	0,895	0,003
Openness * Judge's behavior	0,953	0,434	0,011	1,383	0,240	0,016
Agreeableness * Judge's behavior	1,462	0,237	0,015	0,528	0,715	0,006
Consciousness * Judge's behavior	0,982	0,417	0,011	0,405	0,805	0,005

There was no significant interaction of personality traits and judge's behavior congruence with the requirements of procedural justice (see Table 7). So the differences of decision and judge's behavior fairness are mostly determined by external factors (judge's behavior congruence with procedural justice requirements).

CONCLUSIONS

1. The features of crime victim's perceived fairness of judge's behavior were identified:
 - 1.1. crime victims perceived judge's behavior statistically significantly ($p < 0,01$) more frequently as fair than unfair;
 - 1.2. no statistically significant differences between violent and property crime victims' perceived fairness of judge's behavior were identified; there was no relationship between the type of crime and perceived fairness of judge's behavior in our crime victim sample;
 - 1.3. crime victims perceived judge's behavior statistically significantly ($p < 0,05$) as more fair when: 1) judge explained crime victims' rights; 2) judge's behavior was ethical; 3) judge was unbiased and neutral.
2. The features of crime victim's perceived fairness of judge's decision were identified:
 - 2.1. crime victims perceived judge's decision statistically significantly ($p < 0,01$) more frequently as fair than unfair;
 - 2.2. no statistically significant differences between violent and property crime victims' perceived fairness of judge's decision were identified; there was no relationship

between the type of crime and perceived fairness of judge's behavior in our crime victim sample;

- 2.3. crime victims perceived judge's behavior statistically significantly ($p < 0,05$) as more fair, when: 1) crime victims perceived their opportunity to express personal views and arguments; 2) judge explained at least one right; 3) judge explained the responsibility for false testimony; 4) judge's behavior was ethical; 5) judge's behavior was unbiased and neutral; 6) crime victims understood their rights.
3. The effect of judge's behavior congruence with procedural justice judgments on perceived judge's behavior and decision fairness was identified:
 - 3.1. when outcome is unfavorable, the congruence between judge's behavior and the requirements of procedural justice has a small ($\eta^2 = 0,077$), but statistically significant ($p < 0,001$) effect on judge's decision fairness (decision of the judge is perceived as less fair in situations where the behavior of judge is not congruent with the requirements of procedural justice; and as more fair in situations where the behavior of judge is congruent with the requirements of procedural justice)
 - 3.2. when outcome is unfavorable, the congruence between judge's behavior and the requirements of procedural justice has a medium ($\eta^2 = 0,511$) statistically significant ($p < 0,001$) effect on judge's behavior fairness (behavior of the judge is perceived as less fair in situations where it is not congruent with the requirements of procedural justice; and as more fair in situations where the behavior of judge is congruent with the requirements of procedural justice)
4. The following relationship between perceived fairness of judges' behavior, decision and personality traits was identified:
 - 4.1. the relationship between consciousness and perceived judge's behavior fairness are not determined by the congruence of judge's behavior with procedural justice requirements: individuals high in consciousness perceive judge's behavior as more fair (compared with individuals low in consciousness).
 - 4.2. no other significant relationships between perceived fairness of judges' behavior, decision and personality traits were identified.

REFERENCES

Campbell R. Rape survivors' experiences with the legal and medical systems // *Violence Against Women*. 2006, 12, 30–45.

Coupe T., Griffiths M. 1999 . The Influence of Police Actions on Victim Satisfaction in Burglary Investigations // *International Journal of the Sociology of Law*, 1999. Vol. 27 (4). P. 413 – 31.

Elliott I., Thomas S.D.M., Ogloff J.R.P. Procedural justice in contacts with the police: Testing a relational model of authority in a mixed methods study // *Psychology, Public Policy, and Law*. 2011, 17(4): 592–610.

Elliott, I., Thomas, S.D.M., Ogloff, J.R.P. Procedural justice in contacts with the police: the perspective of victims of crime // *Police Practice and Research: An international Journal*, 2013. Vol.13(5). P. 437–449.

Fisher R. and McCauley, M. Improving eyewitness testimony with the cognitive interview. In M. Zaragoza, J.R. Graham, G.C.N. Hall, R. Hirschman, Y.S. Ben-Porath (Eds.), *Memory and testimony in the child witness*. Thousand Oaks, CA: Sage, 1995.

Fisher R. P., Geiselman R. E., Amador M. Field test of the cognitive interview: Enhancing the recollection of actual victims and witnesses of crime // *Journal of Applied Psychology*, 1989. Vol. 74 (5). P. 722–727.

Gollwitzer M., Schmitt M., Schalke R., Maes J, Baer A. Assymetrical effects of justice sensitivity perspectives on prosocial and antisocial behavior // *Social Justice Research*, 2005. Vol.18. P. 183–201.

Herman J. L. Justice from victim perspective // *Violence against Women*, 2005. Vol. 11 P. 571–602.

Herman J. L. The mental health of crime victims // *Journal of Trauma and Stress*, 2003. Vol.16(2). P. 159–166.

Justickis V., Valickas G. Terapinė jurisprudencija ir šiuolaikinės teisės humanizacijos proclama // Socialinių mokslų studijos, 2011. T.3(3). P. 997–1013.

Maier S.L. ‘I have heard horrible stories ...’: Rape victims advocates’ perceptions of the revictimization by the police and medical system // Violence Against Women, 2008. Vol. 14. P. 786–808.

Orth U. Secondary victimization of crime victims by criminal proceedings // Social Justice Research, 2002. Vol. 15. P 313–325.

Ptacek J. Battered women in the courtroom: The power of judicial responses. Boston, MA: Northeastern University Press, 1999.

Schmitt M., Gollwitzer M., Maes J., Arbach D. Justice Sensitivity: Assessment and Location in the Personality Space // European Journal of Psychological Assessment, 2005. Vol. 21. P. 202–211.

Schmitt M., Neumann R., Montada, L. Dispositional sensitivity to befallen injustice // Social Justice Research, 1995. 8, 385-407.

Shapland J., Willmore J., Duff P. Victims in the Criminal Justice System. Aldershot: Gower Publishing, 1985.

Tyler T.R. Public trust and confidence in legal authorities: What do majority and minority group members want from the law and legal authorities? // Behavioral Science and the Law, 2001. Vol. 19. P. 215–235.

Valickas G., Justickis V., Vanagaitė K., Voropaj K. Procedūrinis teisingumas ir žmonių pasitikėjimas teisėsaugos pareigūnais bei institucijomis. Vilnius: VU leidykla, 2013.

Valickas G., Voropaj K., Justickis V. Terapinė jurisprudencija: naujas požiūris į nusikaltimo auką // Socialinių mokslų studijos, 2012. T.4(4). P. 1645–1663.

Wemmers J. Victim Participation and Therapeutic Jurisprudence //Victims and Offenders, 2008. 3, 165–191.

Wemmers J. Victims in the criminal justice system. Amsterdam: Kugler Publications, 1996.

Wemmers J., Cyr. K. What Fairness Means to Crime Victims: A social psychological perspective // Applied Psychology in Criminal Justice, 2006. Vol. 2(2). P. 102–128.

IVADAS

Darbo aktualumas. Susidūrimas su teisėsaugos sistema – policija, teismais, bausmės atlikimo įstaigomis ir pan. dažnai įvardijamas kaip nelengvas išbandymas kiekvienam žmogui (Wemmers, 1996; Herman, 2005; Wemmers, Cyr, 2006; Justickis, Valickas, 2006; Valickas ir kt., 2012). Tačiau jautrumas teisėsaugos sistemos poveikiui ypač būdingas nusikaltimo aukoms. Nusikaltimo aukos, kaip dažniausi bylinėjimosi proceso iniciatoriai, kreipiasi į teisėsaugą siekdamos atkurti teisingumą, todėl vienas iš reikšmingiausių jų susidūrimo su teisėsauga aspektų – tai subjektyvus įsitikinimas apie bylinėjimosi proceso teisingumą. Subjektyvus jausmas, kad ginčo nagrinėjimo metu buvo taikytos teisingos procedūros ir teisėjas priėmė teisingą sprendimą, yra gyvybiškai svarbus tiek visuomenei, tiek konkrečiam individui. Daugelyje šalių atlikti tyrimai byloja, kad suvoktas teisingumas susijęs su subjektyviu pasitenkinimu dėl priimto sprendimo, jis taip pat didina piliečių pasitikėjimą pareigūnais bei justicijos sistema (Lind, Tyler, 1988; Bradford et al., 2009; Sunshine, Tyler, 2003; Tyler, Huo, 2002). Ne mažiau svarbu, kad suvoktas teisingumo jausmas sumažina nusikaltimo aukų patiriamus neigiamus nusikaltimo padarinius (Elliott et al., 2011; Wemmers, 2008; Herman, 2003, 2005) ir priešingai – suvoktas bylinėjimosi proceso neteisingumas sustiprina antrinę (nesusijusią su nusikaltimu) žalą, sukelia neigiamas emocijas bei apsunkina nusikaltimo padarinių įveikos procesą. Tyrimai rodo, kad tiesioginis susidūrimas su teisėsaugos pareigūnais daro didžiausią poveikį žmonių požiūriui į teisėsaugą (Tyler, 2001), todėl suvokto teisingumo jausmas bylinėjimosi proceso metu gali turėti tiesioginę įtaką tiek konkrečių teisėjų, tiek teismų vertinimams. Dėl minėtų priežasčių nusikaltimo aukų suvokto teisingumo tyrimas įgyja ypatingą reikšmę.

Mokslinis naujumas. Pažymėtina, kad pastaruoju metu padaugėjo tyrimų, siekiančių išsiaiškinti psichologinius nusikaltimo aukų antrinės viktimizacijos veiksnius ir padarinius, jų spektras išlieka pakankamai ribotas. Nors nemažai užsienio tyrėjų nagrinėja nusikaltimo aukų ir policijos pareigūnų sąveikos sukeltus išgyvenimus bei suvoktą šių pareigūnų elgesio teisingumą (pvz., Elliott et al., 2011; 2013; Coupe, Griffiths, 1999), tačiau nusikaltimo aukų patirčiai teismo nagrinėjimo metu skiriama nedaug dėmesio. Todėl *pirmasis* mūsų darbo

naujumo aspektas yra susijęs su nusikaltimo aukų ir teisėjų sąveikos tyrimu teismo proceso metu.

Reikia pažymėti, kad didžioji dalis nusikaltimo aukų tyrimų – tai seksualinių arba smurtinių nusikaltimo aukų apklausoje, kurių rezultatai pakankamai specifiniai ir ne visais atvejais gali būti taikomi kitų nusikaltimų (pvz., turtinių) aukoms. Vis dėlto, sunkūs nusikaltimai sudaro tik nedidelę visų nusikalstamų veikų dalį, todėl svarbu suprasti, kaip teismo proceso teisingumą vertina tie asmenys, kurie nepatiria sunkių pirminės viktimizacijos padarinių. *Antruoju* mūsų darbo naujumu laikytina tai, kad šiame tyrime nagrinėjama tiek turtinių, tiek smurtinių (nesunkių) nusikaltimo aukų patirtis.

Pastaruoju metu mokslininkai, tyrinėjantys suvokto teisingumo ypatumus, vis daugiau dėmesio skiria vidiniams teisingumo veiksniams, tarp kurių galima išskirti asmenybės bruožus. Kartu reikia pažymėti, kad tokie tyrimai daugiausiai atliekami organizacinės psichologijos srityje, o tyrėjai nagrinėja asmenybės bruožus kaip tarpinį kintamąjį, nulemiantį vienas ar kitas individo reakcijas į suvoktą neteisingumą (pvz., van Hiel et al., 2008; Skarlicki et al., 1999). Taigi *trečiuoju* mokslinio disertacijos naujumo aspektu laikytinas asmenybės bruožų ir suvokto teisingumo vertinimų sąsajų teismo ginčo nagrinėjimo metu tyrimas.

Kitose šalyse atliktų suvokto teisingumo bylinėjimosi proceso metu tyrimų rezultatai ne visais atvejais gali būti apibendrinti ir pritaikyti aiškinant mūsų šalies nusikaltimo aukų patirtį. Skirtingose šalyse egzistuoja skirtingos teismo ginčų nagrinėjimo tradicijos, lemiančios ginčo šalių ir teisėjo elgesio ypatumus. Su tuo susijęs *ketvirtasis* disertacijos mokslinio naujumo aspektas – pirmą kartą Lietuvoje tiriamas nusikaltimo aukų suvoktas teisėjų elgesio bei priimto sprendimo teisingumas.

Praktinė darbo reikšmė. Tyrimo metu gauti rezultatai gali turėti keleriopą praktinę reikšmę. *Pirma*, darbe atskleidžiama nusikaltimo aukų patirtis bylinėjimosi proceso metu. Ši patirtis gali būti naudinga, siekiant įvertinti teisėjų elgesio atitikimą procedūrinio teisingumo reikalavimams iš nusikaltimo aukų pozicijos. Kadangi nusikaltimo aukos gana dažnai tampa bylinėjimosi proceso iniciatoriais ir į teismą kreipiasi siekdamos atkurti teisingumą, jų patirtis gali būti labai svarbi teisėjams ir pareigūnams – gauti duomenys

atskleidžia kokie teisėsaugos pareigūnų elgesio aspektai skatina nusikaltimo aukų suvoktą bylinėjimo proceso teisingumą. Kartu ši patirtis gali būti naudinga ir teisės psychologams, nes leidžia geriau suprasti nusikaltimo aukų išgyvenimus bylinėjimosi proceso metu – gauti duomenys gali būti naudingi, siekiant užkirsti kelią antrinei nusikaltimo aukų patiriamai žalai. *Antra*, tyrimo rezultatai gali būti panaudoti rengiant teisėjus arba keliant jų kvalifikaciją bei rengiant rekomendacijas, kaip galima padidinti žmonių pasitikėjimą teisėjais bei teismais ir pasitenkinimą darbu. *Trečia*, atliktas tyrimas parodė, kad didžiausią įtaką suvokto teisingumo vertinimams bylinėjimosi proceso metu turi išoriniai, o ne vidiniai veiksniai (asmenybės bruožai), o tai dar kartą pabrėžia teisėjų elgesio atitikties procedūrinio teisingumo reikalavimams svarbą.

Tyrimo tikslai

1. Nustatyti nusikaltimo aukų suvoktą teisėjų elgesio ir priimto sprendimo teisingumą.
2. Nustatyti teisėjo elgesio pobūdžio įtaką jo priimto sprendimo ir elgesio teisingumo vertinimams.
3. Nustatyti suvokto teisėjo elgesio teisingumo, jo priimto sprendimo ir asmenybės bruožų sąsajas.

Tyrimo uždaviniai:

1. Apklausti nukentėjusiuosius nuo nusikalstamos veikos, taikant kognityvinio interviu metodą.
2. Nustatyti skirtingus nusikaltimus patyrusių aukų suvoktą teisėjo elgesio ir priimto sprendimo teisingumą.
3. Nustatyti nusikaltimo aukų teisėjo elgesio ir priimto sprendimo teisingumo vertinimo sąsajas.
4. Įvertinti asmenų, susitapatinusių su nusikaltimo auka, asmenybės bruožus taikant Neo-Pi-R klausimyną.
5. Įvertinti asmenų, susitapatinusių su nusikaltimo auka, suvoktą teisėjo sprendimo ir elgesio teisingumą bylinėjimosi proceso metu trijose skirtingose situacijose (teisėjo elgesys atitinka, dalinai atitinka ir neatitinka procedūrinio teisingumo reikalavimus), kai teisėjo sprendimas nusikaltimo aukai yra nepalankus.

6. Įvertinti teisėjo elgesio pobūdžio įtaką subjektyviems teisėjo priimto sprendimo ir jo elgesio teisingumo vertinimams.

7. Įvertinti asmenų, susitapatusių su nusikaltimo auka, teisėjo priimto sprendimo ir jo elgesio teisingumo vertinimų bei asmenybės bruožų sąsajas skirtingomis teisėjo elgesio situacijomis (teisėjo elgesys atitinka, dalinai atitinka ir neatitinka procedūrinio teisingumo reikalavimų), kai teisėjo sprendimas nusikaltimo aukai yra nepalankus.

Ginami teiginiai

1. Nusikaltimo aukų subjektyvūs teisėjo elgesio ir priimto sprendimo teisingumo vertinimai yra susiję su teisėjo elgesio atitiktimi procedūrinio teisingumo reikalavimams.

2. Kai nusikaltimo aukai sprendimas yra nepalankus, teisėjo elgesio pobūdis yra svarbesnis jo elgesio, o ne priimto sprendimo teisingumo vertinimams.

3. Teisėjo elgesio ir priimto sprendimo teisingumo vertinimai yra labiau susiję su išoriniais (teisėjo elgesio atitikimu procedūrinio teisingumo reikalavimams), o ne su vidiniais (asmenybės bruožais) veiksniais.

TYRIMO METODIKA

Tiriamieji. Atliktas tyrimas buvo vykdomas dviem etapais: pirmajame etape buvo tirtos nusikaltimo aukos, antrajame – aukštųjų mokyklų studentai.

Pirmasis tyrimo etapas: nusikaltimo aukų apklausa. Pirmoje tyrimo dalyje dalyvavo 70 nuo nusikalstamos veikos nukentėjusių asmenų: 54,3 proc. vyrų (n = 38) ir 45,7 proc. moterų (n = 32). Tiriamųjų amžius – nuo 19 iki 65 m. (vidurkis 33,7 m., standartinis nuokrypis 11,14). Visi tiriamieji dalyvavo ikiteisminiame tyrime ir bylą nagrinėjant teisme. Pagal patirtos nusikalstamos veikos pobūdį tiriamieji pasiskirstė apylygiai – 47,1 proc. apklaustųjų patyrė nusikaltimą prieš asmenį ir 52,9 proc. – prieš asmens turtą.

Antrasis tyrimas: kvaziekperimentas

Antrojo tyrimo metu, imtį sudarė 392 Lietuvos aukštųjų mokyklų studentai: 47,7 proc. vyrų (n = 187) ir 52,3 proc. moterų (n = 205). Tiriamųjų amžius svyravo nuo 18 iki 34 metų (vidurkis – 20,28; standartinis nuokrypis – 1,7).

Tyrimo metodai

Pirmas tyrimas: nusikaltimo aukų tyrimo metodika. Siekiant įvertinti nusikaltimo aukų suvoktą teisingumą ir kitus susidūrimo su teisėsaugos sistema aspektus, buvo sukurta speciali apklausos programa (žr. Valickas ir kt., 2013), kuri leido įvertinti nusikaltimo aukų dalyvavimo teisme patirtį (buvo vertinami subjektyvūs teisėjo elgesio ir jo priimto sprendimo teisingumo vertinimai bei teisėjo elgesio atitikimas procedūrinio teisingumo reikalavimams). Apklausa buvo vykdoma taikant kognityvinio interviu metodą, kuris remiasi atminties funkcionavimo dėsniniais ir leidžia surinkti informacijos apie stebėtą arba patirtą įvykį, kuri kitais atvejais gali likti neišaiškinta (Fisher, McCauley, 1994; Fisher, et al., 1989).

Antrasis tyrimas: įvertinimo būdai ir jų kūrimas. Siekiant nustatyti teisėjo elgesio atitikimo procedūrinio teisingumo reikalavimams įtaką suvoktam teisingumui, taip pat suvokto teisingumo ir asmenybės bruožų sąsajas, buvo atliktas kvaziekperimentas. Atliekant kvaziekperimentą, buvo taikytas scenarijų metodas, kuris dažnai taikomas procedūrinio teisingumo tyrimuose. Kvaziekperimente buvo naudojami specialiai šiam tyrimui nufilmuoti trys teismo bylos nagrinėjimo siužetai (kiekvieno trukmė apie 20 min.). Visuose scenarijuose teismo proceso dalyvių (advokato, prokuroro, sekretorės, kaltinamojo ir nukentėjusiojo) elgesys nesiskyrė, tačiau teisėjo elgesys kiekviename scenarijuje buvo skirtingas (skyrėsi teisėjo elgesio atitikimas procedūrinio teisingumo reikalavimams). Tiriamieji stebėjo vieną iš atsitiktinai parinktų teismo posėdžių inscenizacijų, o po to buvo vertinami jų suvoktas teisėjo elgesio ir priimto sprendimo teisingumas bei asmenybės bruožai.

Teisėjo elgesio teisingumo vertinimas. Teisėjo elgesio teisingumo skalę sudarė 5 subskalės, kiekviena po 3 teiginius: a) procedūrinio teisingumo; b) galimybės išreikšti savo nuomonę;

c) etiškumo; d) nešališkumo; e) teisėjo pastangų. Teiginiai buvo vertinami taikant Likerto skalę nuo 1 (visiškai nesutinku) iki 7 (visiškai sutinku). Teisėjo elgesio teisingumo skalės vidinis suderinamumas yra aukštas (Kronbacho $\alpha = 0,906$), o patvirtinančioji faktorių analizė patvirtino, kad skalę sudaro 5 faktoriai (CFI = 0,966; TLI = 0,955; RMSEA = 0,069).

Teisėjo priimto sprendimo teisingumo vertinimas. Teisėjo priimto sprendimo teisingumo skalę sudarė 3 teiginiai, kurie buvo vertinami taikant Likerto skalę nuo 1 (visiškai nesutinku) iki 7 (visiškai sutinku). Vidinis skalės suderinamumas yra aukštas (Kronbacho $\alpha = 0,926$, o patvirtinančiosios faktorių analizės rezultatai parodė, kad 1 faktoriaus modelis duomenims tinka (CFI = 0,998; TLI = 0,997; RMSEA = 0,049).

Asmenybės bruožų vertinimas. Tiriamųjų asmenybės bruožai buvo matuojami taisyto NEO asmenybės klausimyno (NEO-PI-R) (autoriai P. T. Costa ir R. R. McCrae, 1992) lietuviškosios versijos S forma.

SVARBIAUSI TYRIMO REZULTATAI

Nusikaltimo aukų teisėjo elgesio ir jo priimto sprendimo teisingumo vertinimai pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė. Nusikaltimo aukų suvoktas teisėjo elgesio ir jo priimto sprendimo teisingumas

	<i>Teisėjo elgesio teisingumas</i>		<i>Teisėjo priimto sprendimo teisingumas</i>	
	<i>Dažnumas</i>	<i>Procentai</i>	<i>Dažnumas</i>	<i>Procentai</i>
<i>Nukentėjusiųjų vertinimai</i>				
Visiškai neteisingai	2	2,9	3	4,3
Daugiau ar mažiau neteisingai	11	15,7	20	29,0
Nei teisingai, nei neteisingai	10	14,3	7	10,1
Daugiau ar mažiau teisingai	32	45,7	28	40,6
Visiškai teisingai	15	21,4	11	15,7
Iš viso	70	100,0	69	100,0

Kaip matyti iš 1 lentelėje pateiktų duomenų, nusikaltimo aukos dažniau vertino teisėjo elgesį bei jo priimtą sprendimą kaip daugiau ar mažiau teisingą, nei neteisingą.

2 lentelėje pateikiami susitapatinusiųjų su nusikaltimo auka teisėjo elgesio ir jo priimto sprendimo teisingumo vertinimai skirtingomis teisėjo elgesio situacijomis. Šie rezultatai rodo, kad teisėjo elgesio pobūdis turėjo didesnę įtaką teisėjo elgesio teisingumo vertinimams (palyginti su įtaka teisėjo priimto sprendimo teisingumo vertinimams).

2 lentelė. Teisėjo elgesio pobūdžio įtaka suvokto teisėjo elgesio ir jo priimto sprendimo teisingumo vertinimams.

Suvokto teisingumo vertinimai	F	p	Dalinė η^2
Teisėjo elgesio teisingumas	202,847	$p < 0,001$	0,511
Teisėjo priimto sprendimo teisingumas	16,415	$p < 0,001$	0,078

Žemiau pateikti duomenys (žr. 3 lentelę) rodo, kad teisėjo elgesio teisingumo vertinimai susiję su sąmoningumo vertinimais. Kitais atvejais asmenybės bruožų ir suvokto teisėjo elgesio bei jo priimto sprendimo teisingumo sąsajos nenustatytos.

3 lentelė. Asmenybės bruožų ir suvokto teisėjo elgesio teisingumo sąsajos

Asmenybės bruožai	F (df=2)	p	Dalinė η^2
Neurotiškumas	1,121	0,327	0,006
Ekstraversiškumas	0,584	0,558	0,003
Atvirumas patyrimui	1,388	0,251	0,008
Sutarumas	0,388	0,678	0,002
Sąmoningumas	3,345	0,036*	0,019

IŠVADOS

1. Nustatyti šie nusikaltimo aukų suvokto teisėjo elgesio teisingumo ypatumai:
 - 1.1. nusikaltimo aukos teisėjų elgesį statistiškai reikšmingai dažniau ($p < 0,01$) vertina kaip teisingą, nei kaip neteisingą;
 - 1.2. turtinių ir smurtinių nusikaltimo aukų suvoktas teisėjo elgesio teisingumas statistiškai reikšmingai nesiskiria, o tai rodo, kad mūsų tirtoje tiriamųjų imtyje jų patirto nusikaltimo pobūdis nėra susijęs su teisėjo elgesio teisingumo vertinimais;
 - 1.3. nusikaltimo aukos statistiškai reikšmingai dažniau ($p < 0,05$) vertino teisėjo elgesį kaip teisingą tada, kai: a) teisėjas elgėsi etiškai; b) teisėjas išaiškino nusikaltimo aukoms bent vieną jų teisę; c) teisėjas elgėsi nešališkai;
2. Nustatyti šie nusikaltimo aukų suvokto teisėjo sprendimo teisingumo ypatumai:
 - 2.1. nusikaltimo aukos teisėjų priimtą sprendimą statistiškai reikšmingai dažniau vertina kaip teisingą, nei kaip neteisingą ($p < 0,01$);
 - 2.2. turtinių ir smurtinių nusikaltimo aukų suvoktas teisėjo priimto sprendimo teisingumas statistiškai reikšmingai nesiskiria, o tai rodo, kad mūsų tirtoje tiriamųjų imtyje jų patirto nusikaltimo pobūdis nėra susijęs su teisėjo priimto sprendimo teisingumo vertinimais;
 - 2.3. nusikaltimo aukos statistiškai reikšmingai dažniau ($p < 0,05$) vertino teisėjo priimtą sprendimą kaip teisingą tada, kai: a) suprato galimybę išsakyti savo nuomonę teismo proceso metu; b) ši nuomonė buvo išklaudyta; c) teisėjas išsamiai išaiškino atsakomybę už melagingus parodymus; d) teisėjas elgėsi nešališkai; e) teisėjas išaiškino nusikaltimo aukoms bent vieną jų teisę; f) nusikaltimo aukos gerai suprato savo teises;
3. Nustatyta tokia teisėjo elgesio pobūdžio įtaka suvokto teisėjo elgesio ir jo priimto sprendimo teisingumo vertinimams:
 - 3.1. esant nepalankiam teisėjo sprendimui, teisėjo elgesio pobūdis daro silpną ($\eta^2 = 0,077$), statistiškai reikšmingą ($p < 0,001$) įtaką jo priimto sprendimo vertinimams (teisėjo priimtas sprendimas buvo vertinamas kaip labiausiai neteisingas tada, kai jo elgesys neatitiko procedūrinio teisingumo reikalavimų, kaip labiausiai teisingas – kai atitiko procedūrinio teisingumo reikalavimus);

3.2. esant nepalankiam teisėjo sprendimui, teisėjo elgesio pobūdis daro vidutinę ($\eta^2 = 0,511$) statistiškai reikšmingą ($p < 0,001$) įtaką jo elgesio teisingumo vertinimams (teisėjo elgesys buvo vertinamas kaip labiausiai neteisingas tada, kai jo elgesys neatitiko procedūrinio teisingumo reikalavimų, kaip labiausiai teisingas – kai atitiko procedūrinio teisingumo reikalavimus);

4. Ištyrus suvokto teisėjo elgesio, jo sprendimo teisingumo ir asmenų, susitapatinusių su nusikaltimo auka, asmenybės bruožų sąsajas, nustatyta:

4.1. sąmoningumo ir suvokto teisėjo elgesio teisingumo sąsajos pasireiškia nepriklausomai nuo teisėjo elgesio pobūdžio: asmenys, pasižymintys aukštais sąmoningumo skalės įverčiais, supranta teisėjo elgesį kaip labiau teisingą (palyginti su žemais sąmoningumo įverčiais pasižyminčiais asmenimis).

4.2. visais kitais atvejais, statistiškai reikšmingų suvokto teisėjo elgesio, jo sprendimo teisingumo vertinimų ir asmenybės bruožų ryšių atskleisti nepavyko.

INFORMATION ABOUT THE DOCTORAL STUDENT

Ksenija Čunichina has been studying psychology at Vilnius University since 2001. She got Bachelor's degree in Psychology in 2005 and Master's degree in Clinical Psychology in 2007. From 2008 to 2012, she was a doctoral student in the Department of General Psychology at Vilnius University.

From 2007 to 2009, Ksenija Čunichina worked as educational psychologist at Vilniaus Gabijos gymnasium, 2009 – 2010 worked as a Project manager in International Organization for Migration. From 2010 to 2011, she took part in the project of Department of General Psychology “Procedural justice in Lithuanian criminal, civil and administrative law”.

In 2012, she worked as a psychologist in the project of Association for the Elderly, called “Vocational rehabilitation of people with disabilities”. Since 2010, she has been working as a junior scientific worker at Vilnius University and since 2012 as a lecturer in Department of General Psychology.

During her doctoral studies, Ksenija Čunichina has prepared several scientific publications, has presented the finding of her doctoral research at international and local scientific conferences, and has contributed to the organization of Conference of Junior Researchers in Psychology.

Scientific interests: forensic and social psychology

E-mail for contacts: ksenija.voropaj@gmail.com

TRUMPA INFORMACIJA APIE DOKTORANTĘ

Ksenija Čunichina Vilniaus universitete baigė psichologijos bakalauro (2001 – 2005 m.) ir klinikinės psichologijos magistro (2005 – 2007 m.) studijas. 2008 – 2012 m. buvo Vilniaus universiteto Bendrosios psichologijos katedros doktorantė.

2007 – 2009 m. dirbo psichologe Vilniaus Gabijos gimnazijoje; 2009 – 2010 m. Tarptautinėje migracijos organizacijoje koordinavo pagalbos nukentėjusiesiems nuo prekybos žmonėmis projektą. 2010 – 2011 m. dalyvavo Bendrosios psichologijos katedros vykdomajame projekte „Procedūrinis teisingumas Lietuvos kriminalinėje, civilinėje ir administracinėje justicijoje“.

2012 m. dirbo psichologe Lietuvos pagyvenusių žmonių asociacijos „Neįgaliųjų profesinė reabilitacija“ projekte. Nuo 2010 m. Ksenija Čunichina dirba Vilniaus universitete (jaunesniąja mokslo darbuotoja); nuo 2012 m. dirba VU Bendrosios Psichologijos katedros lektore.

Doktorantūros studijų metu Ksenija Čunichina parengė keletą mokslinių publikacijų, pristatė disertacijos tyrimo rezultatus tarptautinėse bei Lietuvos mokslinėse konferencijose, prisidėjo prie Jaunųjų mokslininkų psichologų konferencijos organizavimo.

Mokslinių interesų sritys: teisės ir socialinė psichologija

Kontaktinis el. paštas: ksenija.voropaj@gmail.com

MOKSLO PUBLIKACIJOS DISERTACIJOS TEMA

1. Valickas G., Voropaj¹ K., Justickis V. Terapinė jurisprudencija: naujas požiūris į nusikaltimo auką // Socialinių mokslų studijos, 2012. T.4(4). P. 1645–1663.
2. Valickas G., Justickis V., Vanagaitė K., Voropaj K. Procedūrinis teisingumas ir žmonių pasitikėjimas teisėsaugos pareigūnais bei institucijomis. Monografija. Vilnius: VU leidykla, 2013. P. 177–209.
3. Čunichina K., Valickas G., Justickis V. Teisėjo elgesio, priimto sprendimo teisingumo vertinimų ir asmenybės bruožų sąsajos // Socialinių mokslų studijos, 2014. T6(1). P.177–196.

¹ 2013 m. pakeista pavardė

PRANEŠIMAI KONFERENCIJOSE:

Lietuvos psichologų kongresas, Kaunas, 2014 m. Pranešimas „Subjektyvūs teisėjo elgesio ir priimto sprendimo vertinimo veiksniai (Čunichina K., Valickas G.)

Lietuvos psichologų kongresas, Klaipėda, 2012 m. Pranešimas „Nusikaltimo aukų suvoktas teisėsaugos pareigūnų elgesio teisingumas“ (Voropaj K., Vanagaitė K., Valickas G., Šalkauskaitė A.)

Tarptautinė konferencija „Psichologija ir teisė šiuolaikinėje Rusijoje“, Maskva, 2012 m. Pranešimas „Особенности восприятия справедливости поведения должностных лиц правоохранительных органов жертвами преступлений“ (Valickas G., K. Voropaj)

Tarptautinė konferencija „Teisės psichologija: Mokslas ir taikymas“, Vilnius, 2012 m. Pranešimas „Nusikaltimo aukų suvoktas procedūrinis teisingumas“ (Voropaj K., Valickas G., Vanagaitė K., Justickis V.)